

Dagsöversikten: Sovjets nya kurs bekräftas av Lenin.

Oåterkalleligt framtvingad av nödläget — Den engelsk-turkiska konflikten.

Lenin har hållit ett stort tal i Moskva, utförligt motiverande kurssvängningen i sovjets ekonomiska politik, varav Rostabyrån distribuerat ett referat, som emellertid, när detta skrives, icke föreligger fullständigt. De uppställda problemen beröras huvudsakligen rent teoretiskt efter Lenins kända recept och talets effekt förefaller vara att lugna meningsfränderna utom och inom Ryssland med att bolsjevikerna icke svikit sina principer även om omständigheterna om också blott till en tid äro starkare än de. Samtidigt avser det naturligtvis att övertyga hugade reflektanter på koncessioner om sovjets ärliga vilja att skapa om sitt produktionsprogram i överensstämmelse med privatkapitalistiska fordringar. Den förnämsta och grundläggande orsaken till den förändrade politik, sovjets slagit in på, anger Lenin vara krisen inom jordbruket, som för att följa referatet efter alla av kriget framkallade ödeläggelser ytterligare skärptes av en svår missväxt och den i följd därav inträffade foderbristen, boskapspest och försvagande av jordbrukets produktiva krafter och på många håll förfall och ödeläggelse — bilden av Rysslands jordbruk våren innevarande år. Spannmålsrekvisition var nödvändig, då på annan väg minimalbehovet av spannmål och bränsle icke kunde tryggas. Att under sådana omständigheter återuppygga industrien var ogörligt. "Vad vi vilja och yarhån vi måste komma är emellertid, att böndernas jordbruksprodukter komma arbetarna till del icke såsom överskott genom rekvisition och icke såsom skatt utan i utbyte mot alla för bönderna nödvändiga varor, som levereras dem" — det renodlade kommunistiska programmet alltså. Varför äro vi då nödsakade att tillgripa en sådan halvmesyr som livsme-

delskatten, frågar Lenin. Jo, svarar han, den har uteslutande framkallats av den yttersta nöden, av en situation, som ej erbjuder någon annan utväg. Lenin illustrerar detta med hänvisning till det nuvarande industriella nödläget i Ryssland, särskilt beträffande textilindustrin. En kamrat från det "rödaste, mest proletära industriiska guvernementet" har meddelat honom siffror, som visserligen tyda på framsteg inom den industriella produktionen, men dock ej tillnärmelsevis förmår fylla behovet. Hela produktionsprogrammet beträffande manufakturvaror bestämdes på den 9 kongressen till 600 mill. arsjin, men ej ens en tredjedel härav har kunnat utföras. Den nuvarande produktionskapaciteten innebär ena fattigdomen. Likadant är förhållandet inom metallindustrin.

Dessa uttalanden kasta ju icke något nytt ljus över det ryska problemet, men de ge, kompletterade med tidigare av liknande slag, tydligt vid handen att skönmålningens tid är definitivt förbi och att kapitulationen inför makter, som äro starkare än de kommunistiska doktrinerna, icke mera kan fördöjas och icke heller är avsedd att fördöjas. Ty bankrutens förkunnelse är nog inte bara ett utslag av att sanningskraven börjat dominera den bolsjevikiska etiken utan ha säkerligen en reelare bakgrund, nämligen att på ny bog söka inleda givande förbindelser med de trots allt efterlängtrade och oumbärliga kapitalisterna.

Konflikten mellan England och den turkiska nationalistregeringen i Angora har på sista tiden tillspetsat sig och det framkastas redan möjligheten till engelskt militärt ingripande, närmast då för att skydda det relativt svagt besatta Konstantinopel mot kemalistiska angrepp. Senast har motsättningen skärpts genom att Angoraregeringen låtit avrätta en indier under motivering att han var engelsk spion. Läget är så mycket mera komplicerat som fransmännens politiska intentioner i Mindre Asien ju icke gå parallellt med Englands, yartill kommer att den grekiska arméns ingripande närmast blivit ett fiasko. Vid engelska underhusets gårdagssammanträde framställde Esmond Harmsworth en fråga, om engelska örlogsfartyg skola ankomma till Konstantinopel nästa vecka och om regeringen ämnar aktivt stödja de grekiska trupperna i kriget, ehuru franska regeringen vägrat lämna trupper eller penningunderstöd. Chamberlain svarade, att överbefälhavaren för Medelhavseskadern skall ankomma till Konstantinopel ombord på Iron Duke, åtföljd av andra fartyg, för att stanna där en månad. Detta program fastställdes i slutet av april. Vad regeringens politik beträffar, så håller man på att överlägga om den. Kenworthy yrkade på ett klargörande av att denna sjömilitära demonstration icke avser att på något sätt stödja grekerna i kriget med turkarna, varpå Chamberlain svarade att det icke rör sig om någon sjömilitär demonstration.

Enligt ett Reutertelegram har en medlem av gruvarbetarnas exekutivråd meddelat, att det är så gott som säkert att exekutivrådets framställning till delegeraderna rörande omröstning om lösningsförslaget kommer att accepteras. En av de ledande gruvägarna har förklarat, att uppgörelsen av kolstrejken är omedelbart förestående och att den skall medföra fred inom industrien för lång tid framåt.

Förhållandet mellan England och Frankrike utgjorde ämnet för en interpellation,

(Forts. på sid. 6.)

Dagsöversikten.

(Fort. från sid. 1)

som i går framställdes i underhuset av överste Wedgwood, tillhörande arbetarpartiet. Interpellanten önskade få reda på huruvida frågan om en fransk-engelsk allians även utan Amerikas deltagande har upptagits eller kommer att upptagas, och anhöll om en försäkran, att regeringen icke skulle binda England vid en dylik politik utan parlamentets hörande. Chamberlain svarade, att ingen diskussion i denna fråga ägt rum. Om frågan uppstod, skulle saken otvivelaktigt föreläggas parlamentet. Till svar på en annan fråga meddelade Chamberlain, att brittiska regeringen vore redo till en konferens för avgörande av Oberschlesiens öde med det snaraste, men åtgärder för konferensens hållande ha ännu icke träffats. Anledningen till uppskovet är att de övriga parterna ännu icke äro beredda.

Ett samtidigt Paristelegam upplyser om att engelska regeringen har sändt den franska ett meddelande om innehållet av den första rapporten från den nye brittiske kommissarien i Oberschlesien. Det vill synas, heter det i telegrammet, som om engelska kretsar anse, att situationen ej skall

kunna helt uppklaras, förrän de polska insurgenterna dragit sig tillbaka från de ställningar, de intagit.

Den engelska telegrambyrån distribuerar ett meddelande, enligt vilket uppseendeväckande dokument beslagtogs i Dublin, utgörande utkast till fördrag mellan Sovjetryssland och "republiken Irland". De kommersiella bestämmelserna i fördraget skulle avfattas på så sätt, att de kunde begagnas för att draga även Ulster över på republikens sida. I förslaget stadgas, att Irland förbinder sig att arbeta för sovjetrepublikens erkännande från samtliga länders sida. Sovjetrepubliken skulle särskilt gynna boplag, som rekommenderas av Irland, vid överlämnandet av koncessioner i Rysaland. Sinnfeinledaren d:r McCartan skriver, att om han sändes till Ryssland som Irlands representant, ämnade han begära, att minst 50,000 gevär insmugglades till Irland. Den ryske representanten svarade, att det låte sig göra.

Folkförbundsforeningarnas kongress i Genève har enhälligt antagit flera resolutioner, vari den entretigt erinrar folkförbundsrådet och resp. regeringar om folkförbundsstaternas bestämmelser och folkförbundsforeningarnas beslut rörande mandaten. Folkförbundsforeningarnas union anhåller, att folkförbundsrådet från resp. regeringar måtte införda rapporter angående deras mandat. Unionen fördrar, att

de hittills icke offentliggjorda mandatprojekten publiceras och att de under mandat stödjande områdena erhålla självförvaltning och om möjligt självständighet. Unionen beslöt vidare söka förmå de till folkförbundet hörande regeringarna att snarast ratificera bestämmelserna rörande den internationella domstolen, så att folkförbundet kan utnämna domare. Unionen antog resolutioner till förmån för de nationella minoriteterna och utsåg ett permanent utskott inom generalsekretariatet, varigenom ett regelbundet utbyte av dokument och förslag mellan unionen och folkförbundet möjliggöres. Nästa kongress skall äga rum påsken 1922. Platsen är ännu icke bestämd. Inbjudningar föreligga från Warszawa Prag och Wien.

*
För högförrådiska stämplingar ha i Stockholm häktats trenne finska undersåtar och tvenne svenskar. Av den kommuniska, som kriminalpolisen utsänt, framgår, att det gäller förberedelser till en bolsjevisk kupp. Utredning pågår.

■ == ■